

URESNIČEVANJE CILJEV TRAJNOSTNEGA RAZVOJA PRI ZAGOTAVLJANJU VARNOSTI V LOKALNI SKUPNOSTI MURSKE SOBOTE: POLICIJA IN OBČINA Z ROKO V ROKI

KATJA EMAN,¹ DAMIR IVANČIČ,² DEJAN BAGARI²

¹ Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
katja.eman@um.si

² Policijska uprava Murska Sobota, Murska Sobota, Slovenija
damir.ivancic@policija.si, dejan.bagari@policija.si

Sinopsis Vrh Organizacije združenih narodov je septembra 2015 sprejel Agendo 2030 za trajnostni razvoj, ki združuje tri področja trajnostnega razvoja – ekonomsko, socialno in okoljsko – in jih prepleta med 17 ciljev trajnostnega razvoja. Zadnji, 17. cilj se glasi Partnerstva za doseganje ciljev. Cilj prispevka je predstaviti oblike sodelovanja med Policijsko upravo Murska Sobota (PU MS) in Mestno občino Murska Sobota (MO MS) pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti na območju MO MS, ki je primer dobre prakse uresničevanja 17. in tudi preostalih 16 ciljev trajnostnega razvoja pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti MO MS. PU MS je znana po uspešnem projektu policijskega dela v skupnosti Nazaj k ljudem, ki so mu sledili številni drugi. MO MS se v zadnjem desetletju lahko pohvali z izrednim napredkom in pozitivno socialno klimo. V prispevku smo z vidika ciljev trajnostnega razvoja analizirali dejavnosti, ki jih policija in občina izvajata z namenom zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih.

Ključne besede:

varnost v lokalnih skupnostih, Murska Sobota, Policijska uprava Murska Sobota, Mestna občina Murska Sobota, cilji trajnostnega razvoja

REALIZATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN ENSURING SAFETY IN THE LOCAL COMMUNITY OF MURSKA SOBOTA: POLICE AND MUNICIPALITY HAND IN HAND

KATJA EMAN,¹ DAMIR IVANČIČ,² DEJAN BAGARI²

¹ University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
katja.eman@um.si

² Police Directorate Murska Sobota, Murska Sobota, Slovenia
damir.ivancic@policija.si, dejan.bagari@policija.si

Abstract In September 2015, the United Nations Summit adopted the Agenda 2030 for Sustainable Development, which combines three areas of sustainable development – economic, social, and environmental – into 17 sustainable development goals (SDG). The last, 17th goal, is called Partnerships for the goals. The paper aims to present forms of cooperation between the Police Directorate of Murska Sobota and the City Municipality of Murska Sobota in ensuring safety/security in the local community in Murska Sobota Municipality, which is an example of good practice in the implementation of the 17 SDGs in ensuring safety/security in Murska Sobota local community. Police Directorate is known for its thriving community policing project, Back to the People, followed by many others. City Municipality can boast extraordinary progress and a positive social climate in the last decade. In the paper, we analysed the police, and municipal activities carried out to ensure safety/security in local communities from the SDG perspective.

Keywords:

local
safety/security,
Murska Sobota,
Police Directorate
Murska Sobota,
City Municipality
Murska Sobota,
sustainable
development goals

1 Uvod

Varnost je družbeno občutljiv pojem, zato tudi občutek varnosti uvrščamo med človeku izredno pomembne potrebe. Pravno gledano pa je varnost (javna) dobrina, ki mora biti dostopna vsem. Varovanje ljudi in premoženja je staro skoraj toliko kot človeštvo, vendar se je skozi zgodovino nenehno spreminjalo, nadgrajevalo in izboljševalo, saj je dandanes človek izpostavljen vedno bolj raznolikim in vse večjim tveganjem. Varnost je ustavna kategorija in tudi temeljna vrednota, pomembna za človekov obstoj, zato so različne dejavnosti policije in drugih deležnikov zagotavljanja varnosti tako zelo pomembne.

Za varnost lokalne skupnosti skrbijo različni deležniki – organi in službe (policija, civilna zaščita, gasilci, reševalci nujne medicinske pomoči, redarske službe in v izrednih primerih tudi vojska). Ker zagotavljanje lokalne varnosti, kamor spada tudi obravnavanje in preprečevanje kriminalitete na lokalni ravni, poteka v okviru občine, ima policija praviloma glavno vlogo. Primarni namen policijskega dela v skupnosti je aktivno sodelovanje s prebivalstvom in drugimi organi in službami ter posledično boljše zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. Velja poudariti, da je izrednega pomena dobro sodelovanje med predstavniki občine in policije. Slednje bomo prikazali s predstavitevjo sodelovanja med Policijsko upravo Murska Sobota (PU MS) in Mestno občino Murska Sobota (MO MS) pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti na območju MO MS kot primer dobre prakse uresničevanja 17. cilja trajnostnega razvoja, *Partnerstva za doseganje ciljev*, s katerimi MO MS in PU MS v okviru svojega dela in nalog prispevata k uresničevanju vseh ostalih ciljev trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov (OZN), ki sovpadajo z njunim področjem delovanja.

2 Cilji trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov

Vrh OZN je septembra 2015 na osnovi analize družbenih procesov na globalni ravni, ki so jo opravili v Združenih narodih, sprejel Agendo 2030 za trajnostni razvoj, ki združuje tri področja trajnostnega razvoja – ekonomsko, socialno in okoljsko – in jih prepleta med 17 ciljev trajnostnega razvoja. V ospredje so postavljeni odprava revščine ter preprečevanje podnebnih sprememb in nepravilnosti. Pomembno dejstvo je, da je Agenda 2030 univerzalna in nedeljiva ter ponuja boljšo prihodnost za vse ljudi po svetu in naš planet kot celoto. Podpisalo jo je 193 držav in tako

soglasno sprejelo 17 ciljev trajnostnega razvoja, ki so postali nov univerzalni standard za razvoj (United Nations, n. d.):

- Cilj 1 – Odpraviti vse oblike revščine (Odpraviti vse oblike revščine povsod po svetu);
- Cilj 2 – Odprava lakote (Odpraviti lakoto, zagotoviti prehransko varnost in boljšo prehrano ter spodbujati trajnostno kmetijstvo);
- Cilj 3 – Zdravje in dobro počutje (Poskrbeti za zdravo življenje in spodbujati splošno dobro počutje v vseh življenjskih obdobjih);
- Cilj 4 – Kakovostno izobraževanje (Vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar);
- Cilj 5 – Enakost spolov (Doseči enakost spolov ter krepi vlogo vseh žensk in deklc);
- Cilj 6 – Čista voda in sanitarna ureditev (Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri);
- Cilj 7 – Cenovno dostopna in čista energija (Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije);
- Cilj 8 – Dostojno delo in gospodarska rast (Spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse);
- Cilj 9 – Industrija, inovacije in infrastruktura (Zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije);
- Cilj 10 – Zmanjšanje neenakosti (Zmanjšati neenakosti znotraj držav in med njimi);
- Cilj 11 – Trajnostna mesta in skupnosti (Poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in naselja);
- Cilj 12 – Odgovorna poraba in proizvodnja (Zagotoviti trajnostne načine proizvodnje in porabe);
- Cilj 13 – Podnebni ukrepi (Sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam);
- Cilj 14 – Življenje v vodi (Ohranjati in trajnostno uporabljati oceane, morja in morske vire za trajnostni razvoj);
- Cilji 15 – Življenje na kopnem (Varovati in obnoviti kopenske ekosisteme ter spodbujati njihovo trajnostno rabo, trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti

se proti širjenju puščav, preprečiti degradacijo zemljišč in obrniti ta pojav ter preprečiti izgubo biotske raznovrstnosti);

- Cilj 16 – Mir, pravičnost in močne institucije (Spodbujati miroljubne in odprte družbe za trajnostni razvoj, vsem omogočiti dostop do pravnega varstva ter oblikovati učinkovite, odgovorne in odprte ustanove na vseh ravneh);
- Cilj 17 – Partnerstva za doseganje ciljev (Okrepiti načine in sredstva za izvajanje ciljev ter oživiti globalno partnerstvo za trajnostni razvoj).

Osnovni namen naštetih ciljev je zagotoviti, da ne pozabimo na nikogar, pri tem pa je OZN oblikoval tudi kazalnike, katerih namen je v ozadju ciljev zagotavljati jasna merila za merjenje uspešnosti držav oziroma organizacij pri doseganju le-teh. O doseganju ciljev trajnostnega razvoja se letno poroča OZN (United Nations, n. d.).

Kljub globalni naravnosti ciljev, se promovira razmišljanje na globalni ravni in delovanje na lokalni ravni, kajti posledice neučinkovitosti politik in praks na globalni, kontinentalni, regionalni in nacionalni ravni imajo posledice na kakovost življenja ljudi v lokalnih okoljih (Meško, 2022). Zato v ospredje stopa pomembnost lokalnih politik, praks in (so)delovanja organizacij, organov in drugih deležnikov pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja. S tega vidika je najpomembnejši zadnji, 17. cilj trajnostnega razvoja *Partnerstva za doseganje ciljev*, katerega glavni namen je okrepiti načine in sredstva za izvajanje ciljev ter oživiti globalno partnerstvo za trajnostni razvoj. Omenjeni cilj predstavlja temelj za ekonomski, socialni in okoljski trajnostni razvoj v lokalni skupnosti, ki so posredno ali neposredno povezani tudi z varnostjo v lokalni skupnosti. V nadaljevanju bomo predstavili analizo primera sodelovanja med PU MS in MO MS pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti na območju MO MS kot primer dobre prakse uresničevanja 17. in tudi preostalih 16 ciljev trajnostnega razvoja pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti MO MS.

3 Študija primera – sodelovanje Mestne občine Murska Sobota in Policijske uprave Murska Sobota pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti Murske Sobotice

PU MS je znana po uspešnem projektu policijskega dela v skupnosti *Nazaj k ljudem*, ki so jim sledili številni drugi. MO MS se v zadnjem desetletju lahko pohvali z izrednim napredkom in pozitivno socialno klimo. Zato v nadaljevanju z vidika ciljev trajnostnega razvoja predstavljamo analizo dejavnosti, ki jih policija in občina izvajata z namenom zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih. Analizirali smo

podatke, ki smo jih pridobili iz dokumentov MO MS in razgovora z direktorico MO MS, gospo Mileno Vöröš, podatke o dejavnosti PU MS pa sta prispevala soavtorja prispevka, zaposlena na PU MS. Ponekod smo cilje združevali zaradi smiselnosti oblikovanja analize, njihovega prekrivanja ter skupne dejavnosti občine in policije.

Z vidika izpolnjevanja 17. cilja trajnostnega razvoja – *Partnerstva za doseganje ciljev* – je treba poudariti, da je Občinski program varnosti (OPV) temeljni strateški dokument, v katerem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnega in kakovostnega življenja prebivalcev lokalne skupnosti. V skladu z Zakonom o občinskem redarstvu (»ZORed«, 2006) občinski svet na predlog župana sprejme OPV, pri usklajevanju le-tega sodelujejo še občinsko redarstvo, policija, župan in drugi. OPV vsebuje oceno varnostnih razmer, kjer je treba preučiti dejavnike tveganja v lokalni skupnosti in na podlagi tega oblikovati postopke reševanja teh problemov. Prav tako se izvajanje OPV ocenjuje vsako leto.

Sodelovanje PU MS in MO MS primarno poteka na podlagi 9. člena »ZORed« (2006) pri opravljanju nalog in pooblastil s področja zagotavljanja varnosti občinski redarji sodelujejo s policisti. Sodelovanje poteka v skupnih patroljah po naprej določenih terminih. Ob skupnih patroljah se posebej izpostavlja nadzor nad lokalno problematiko oziroma nadzor lokacij, kjer prihaja do ponavljajočih se kršitev (mestni park, tržnica itd.), predvsem z naslova nadzora javnega reda in miru. S sodelovanjem oz. skupnim delovanjem občinskih redarjev s policisti se prenaša dobra praksa dela s policijske stroke na občinsko redarstvo (tj. pluralna policijska dejavnost). V praksi pomeni sodelovanje teh dveh služb tudi dopolnjevanje obeh služb, saj občinsko redarstvo dodobra pokriva področje nadzora prometa v lokalni skupnosti, kot so nadzor nad nepravilnim parkiranjem, uporaba naprav ali opreme, ki zmanjšujejo voznikovo slušno ali vidno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila, prekoračitev maksimalne dovoljene teže vozil, prekoračitev največje dovoljene hitrosti v naselju, medtem ko se policijske patrolje usmerijo k drugim nalogam. Sekundarna oblika sodelovanja med PU MS in MO MS pa obsega sodelovanje v izmenjavi informacij in medsebojni pomoči v različnih oblikah, kot npr. projekt *Soboški bicikel* in *Skupaj premagovali ovire za slepe*, ko so policisti skupaj s Svetom za invalide, ki deluje v MO MS, pregledali dostope za invalide, označbe na cestišču in parkirnih prostorih, prečkanje prehodov za pešce in pločnikov, delovanje semaforjev in signalna usposobljenost itd., prav tako pa je MO MS PU MS za obdobje 5 let dala v uporabo električno kolo, ki je olajšalo izvajanje policijskega dela v skupnosti na območjih izven strogega centra MO MS.

Pomembna oblika sodelovanja so tudi varnostni sosveti. Gre za obliko posvetovalnega telesa, ki je pomemben pri reševanju varnostne problematike v lokalnih skupnostih. Varnostni sosvet ustanovi občinski svet na pobudo župana, v njem pa sodelujejo tudi drugi subjekti, kot so: policija, zasebnovarnostna podjetja idr. V tem trenutku ima PU MS ustanovljenih trinajst posvetovalnih teles. Pod okrilje MO MS spada posvetovalno telo Svet za izboljšanje varnosti. PU MS izvaja tudi stalna delovna srečanja z župani pomurskih občin, kjer se predstavi stanje varnosti v občini. Na ta način lokalno skupnost obveščajo o novostih na področju varnosti, prav tako pa se izmenjajo problematika, izkušnje, sodelovanje, pobude ipd. Zadnja novost na tem področju je ustanovitev Varnostnega sosveta romske skupnosti v Pomurju decembra 2021.

3.1 Cilj 1 – Odpraviti vse oblike revščine, Cilj 2 – Odprava lakote in Cilj 3 – Zdravje in dobro počutje

Pri izpolnjevanju prvega cilja trajnostnega razvoja OZN MO MS skupaj s svojimi zavodi na različne načine skrbi za odpravo revščine in pomaga občanom za kakovostnejše bivanje v naši občini in varno okolje z delovanjem različnih svetov in organov znotraj občine ter tudi v obliki direktnih projektov, kot so: subvencija za prvošolčke (sofinanciranje šolskih potrebščin), subvencioniranje prehrane otrok, brezplačni prevozi šolskih otrok, denarna pomoč ob rojstvu otroka, sofinanciranje bivanja invalidov v zavodih (več kot 30 oseb letno), sofinanciranje bivanja starejših v domovih, sofinanciranje programa pomoč družini na domu, enkratna denarna socialna pomoč socialno ogroženim (med 500 in 600 občanov letno), plačilo pogrebnih stroškov socialno ogroženim idr.

V MO MS je organizirana tudi javna služba za pomoč na domu, ki so jo dolžni zagotavljati po veljavni zakonodaji. Pomoč na domu pomeni program oskrbe v domačem okolju. Gre za organizirane oblike pomoči pri socialni oskrbi upravičencev v primeru invalidnosti, starosti ter v drugih primerih, ko taka pomoč lahko nadomesti institucionalno varstvo. Storitve pomoč družini na domu izvaja Dom starejših Rakičan (skoraj 100 občanov letno).

PU MS redno organizira ali sodeluje v dobrodelnih akcijah, med katerimi je najbolj znan letni koncert Orkestra slovenske policije, kjer zbrana sredstva podarijo pomoči potrebnim otrokom v regiji, predvsem za financiranje šolskih dejavnosti oziroma nakup delovnih zvezkov, učbenikov in drugih potrebščin.

Drugi cilj, *Odprava lakote*, se pri delovanju MO MS kaže v naslednjih oblikah: 1) subvencioniranje šolske prehrane po osnovnih šolah otrokom iz materialno šibkejših družin, s ciljem zagotovitve zdrave in kakovostne prehrane; 2) brezplačna ljudska kuhinja, kot ukrep ob blažitvi socialne krize ob prenehanju večjih gospodarskih družb (pribl. 48.000 EUR letno), ki blaži najhujše socialne stiske pri najranljivejši populaciji; 3) subvencioniranje humanitarnih programov preko Javnega razpisa za subvencioniranje programov na področju socialnega varstva s ciljem rednega in zdravega prehranjevanja občanov v višini (cca. 65.000 EUR letno).

Tretji cilj, *Zdravje in dobro počutje*, se uresničuje s subvencioniranjem programov za zdravje in dobro počutje preko Javnega razpisa za subvencioniranje programov na področju zdravstvenega varstva v višini 6.200 EUR. Poleg tega pa je v MO MS zagotovljena nenehna zdravstvena in zobozdravstvena oskrba, ki občanom olajša dostop do storitev in posledično dviguje kakovost življenja.

PU MS redno skrbi za usposabljanje policistov za delo z AED in pomoč pri srčnem zastoju, kar se je v praksi že izkazalo kot učinkovito. Prav tako vsako leto sodelujejo v preverjanju znanja in usposobljenosti ekip prve pomoči za območje Pomurja, ki vsako leto poteka v eni izmed pomurskih občin. Nadalje je treba poudariti, da v svojstvu zdravega življenja in prijetnega delovnega okolja PU MS od leta 2015 v sodelovanju z MO MS izvaja projekt *Varna in zdrava delovna mesta*, ki je kot primer dobre prakse prejel več državnih in evropskih priznanj. Letos so aktivno sodelovali tudi pri projektu NIJZ *Kilometri za življenje* za aktivni in zdrav slog življenja.

3.2 Cilj 4 – Kakovostno izobraževanje in Cilj 5 – Enakost spolov

Četrti cilj, *Kakovostno izobraževanje*, MO MS uresničuje na dveh primarnih ravneh:

1) področje predšolske vzgoje (subvencioniranje ekonomske cene vrta, razlike do ekonomske cene programa, nakupa igral, zagotavljanje ustreznih in kakovostnih pogojev za izvajanje predšolske vzgoje). V MO MS deluje vrtec tudi v romskem naselju Pušča, ki predstavlja unikum v slovenskem okolju in ga obiskujejo tudi neromski otroci.

2) področje šolstva (zagotavljanje sredstev za pokrivanje večjega dela materialnih stroškov za potrebe izvajanja obveznega programa osnovne šole (fiksni in drugi splošni materialni stroški, vezani na uporabo prostora in opreme); zagotavljanje sredstev za dodatne dejavnosti javnih osnovnih šol, in sicer za plače z davki in

prispevki, zaposlenim v nadstandardnih programih; kritje materialnih stroškov za uporabo prostora in opreme za potrebe izvajanja obveznega programa osnovne šole (MO MS pokriva stroške ogrevanja, elektrike, plina, vode, odvoza komunalnih odpadkov, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, stroške čiščenja, zavarovanja in varovanja objektov, uporabe in vzdrževanja vozil ter najemnin) – tako zagotavlja ustrezne in kakovostne pogoje za izvajanje osnovnošolskega izobraževanja; zagotavljanje varnih in kakovostnih prevozov otrok, ki so oddaljeni od šole več kot 4 kilometre, ter prevoze invalidnih otrok v zavode z osnovnošolskim izobraževanjem; zagotavljanje sredstev za štipendije za nadarjene študente (z željo, da se po izobraževanju vrnejo v lokalno okolje); sofinanciranje dejavnosti izobraževanja odraslih preko Ljudske univerze v MS.

Na PU MS veliko pozornosti namenijo sodelovanju z vrtci in šolami, ker se zavedajo, da so otroci naše največje bogastvo. Zato poleg rednih letnih preventivnih obiskov vrtcev in šol s policistom Leonom in Varuhom policijskega okoliša (VPO) otrokom predstavijo tudi svoje delo in opremo. Ostali projekti, pri katerih sodelujejo na ravni države ali MO MS, pa so:

- projekt *Šola – pot k uspehu*, spodbujanje vseh otrok k aktivnemu šolanju;
- *Akademija Detektiva Frančeka* v Termah Banovci, kjer v času zimskih počitnic VPO in drugi policisti aktivno sodelujejo in vodijo preventivne akcije za otroke. Policisti skupaj z otroki, ki preživljajo zimske počitnice v Termah Banovci, »odkrivajo« osumljence kaznivih dejanj, če pobegnejo, jih skupaj z vodniki službenih policijskih psov poskušajo prijeti, opravljajo ogled krajev kaznivih dejanj, požarov, izzivajo sledove, ki jih osumljenci pustijo na kraju, otroci spoznavajo razlike med detektivi nekoč in danes, spoznavajo policijsko samoobrambo in opravljajo test varne vožnje na simulatorju (obvladovanje motornega kolesa). Policisti otrokom predstavijo tudi opremo, ki jo uporabljajo pri delu. Podoben obisk policije so uvedli tudi v Termah Radenci.
- projekt *Družina v prometu* v sodelovanju z osnovnimi šolami, kjer se je vključil tudi Svet za preventivo občine Lendava.
- sodelovanje pri projektu *Teden vseživljenjskega učenja* na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru, kjer VPO in kriminalisti predstavijo svoje delo in podajo posamezne zanimive varnostne informacije gimnazijcem.
- preventivni projekt *Otroci za varnost v prometu* (zaključni dogodek je na martinovo);

- soorganizator strokovnega posveta »preprečevanje nasilja«;
- z MO MS vsako leto aktivno sodelujejo v vseevropskem projektu *Teden brez automobila*.

Na PU MS so izredno ponosni na spominsko-zgodovinsko sobo, ki jo imajo v pritličju PU MS, katere namen je predstaviti zgodovino policije in sodelovanje z občani.

Na občini poudarjajo, da v MO MS ne zaznavajo večje zgodnje opustitve izobraževanja. Prav tako je na obeh ravneh vzgoje in izobraževanja poskrbljeno za ozaveščanje o enakosti spolov, petem cilju trajnostnega razvoja. Poleg tega tako na občini kot tudi na policiji z različnimi akti in dejanji skrbijo za dober zgled in spoštovanje enakopravnosti moških in žensk. Podobno ravnajo tudi na PU MS. Naj samo omenimo, da je med policistkami na PU MS zaposlena tudi Rominja.

3.3 Cilj 6 – Čista voda in sanitarna ureditev

Za uresničevanje šestega cilja, *Čista voda in sanitarna ureditev*, MO MS zagotavlja oskrbo občanom s pitno vodo preko skupnega vodovodnega sistema 12. pomurskih občin, in sicer »Vodovoda sistema B«, ki oskrbuje pribl. 52.000 prebivalcev teh občin. V ta namen občine s pomočjo sredstev Evropske unije gradijo povezan vodovodni sistem že od leta 2012, ko je potekala prva faza izgradnje Pomurskega vodovoda – sistem B, v tej finančni perspektivi pa poteka druga faza izgradnje Pomurskega vodovoda sistema B. To je hkrati največji skupni projekt vodooskrbe v pomurski regiji. Po izvedbi projekta bo vodovodni sistem medsebojno povezan (s tem bo zagotovljena zadostna in varna oskrba s pitno vodo), bistveno bodo zmanjšane vodne izgube, številnim prebivalcem pa bo omogočena oskrba z vodo javnega vodovoda. V MO MS so vsi prebivalci priključeni na javno vodovodno omrežje, oskrba z vodo in kakovost vode pa se bo bistveno izboljšala, tako da bo občina občanom izboljšala oskrbo s pitno vodo. V prihodnje občino na tem področju čaka iskanje primernejših lokacij za vodni vir, ki je trenutno v mestu Murska Sobota.

Na področju odvajanja in čiščenja zagotavlja občina občanom mešan in ločen kanalizacijski sistem. Skoraj vsi prebivalci MO MS so priključeni na javni sistem odvajanja in čiščenja, ki se zaključí s centralno čistilno napravo v Murski Soboti. Izjema je zgolj nekaj posamičnih gospodinjstev, ki imajo zaradi razpršene gradnje

svoje male čistilne naprave oz. imajo zagotovljen odvoz komunalne odpadne vode. Tudi na tem področju MO MS nenehno vlaga v obnovo, posodobitev in razširitev kanalizacijskega omrežja, glede na povečane potrebe na tem področju. Tako trenutno poteka gradnja dodatnih kanalizacijskih kolektorjev v mestu Murska Sobota, za v prihodnje pa načrtujejo kar nekaj večjih investicij za zamenjavo in posodobitev dotrajanih in poddimenzioniranih kanalizacijskih vodov ter dodatne razbremenilne objekte kanalizacijskega omrežja.

PU MS pri uresničevanju tega cilja sodeluje zgolj posredno tako, da policisti s svojim ravnanjem skrbijo za varovanje voda in se odziva na vsakršne morebitne kršitve.

3.4 Cilj 7 – Cenovno dostopna in čista energija

Na področju uresničevanja sedmega cilja trajnostnega razvoja, *Cenovno dostopna in čista energija*, MO MS preko javnega podjetja Komunala d. o. o. zagotavlja javno službo daljinskega ogrevanja na severnem delu mesta Murska Sobota. Na območju občine so veliki potenciali izkoriščanja globoke in plitve geotermalne vode, zato se izvaja veliko preliminarnih aktivnosti, da bi se ta energent še bolj uporabljal v večjih sistemih ogrevanja in hlajenja.

PU MS so že pred leti pristopili k sanaciji objektov in službenih prostorov v cilju zmanjšanja porabe energentov in okolju prijazno delovno okolje. Prav tako PU MS na področju čiste energije v okviru državnega načrta na ravni ministrstva vlaga v energetske učinkovitejša in čistejša hibridna vozila in kolesa za patroliranje po mestu.

3.5 Cilj 8 – Dostojno delo in gospodarska rast ter Cilj 9 – Industrija, inovacije in infrastruktura

Pri zagotavljanju osmega cilja, *Dostojno delo in gospodarska rast*, je MO MS v položaju regijske občine, na katero gravitirajo vse pomurske občine kot na regijsko središče. V občini je največja obrtna industrijska cona SOIC, v katerem imajo sedež večja mednarodna podjetja, kot so XAL svetila, OLFORD, RWA Slovenija idr., veliko pa je tudi podjetnikov iz domačega okolja. Možnosti zaposlovanja v coni ter tudi v drugih središčih so ves čas odprte, več je tudi trgovskih con v bližini mesta. PU MS na področju uresničevanja osmega cilja skrbi za preiskovanje in preprečevanje

vsakršnih kršitev vezanih na delo oz. zaposlovanje in gospodarsko dejavnost, pri čemer z MO MS aktivno izmenjuje podatke.

Na področju uresničevanja devetega cilja, *Industrija, inovacije in infrastruktura*, je treba poudariti, da je za izboljšanje dostopnosti industrijskih, obrtnih in podjetniških območij pomembno, da so na voljo ustrezne prometne povezave, predvsem cestni promet do avtoceste. V preteklih letih je bil izgrajen del južne obvoznice okrog mesta Murska Sobota, v naslednjem letu se pričakuje začetek izgradnje vzhodne obvoznice, v prihodnje pa bo obvoz okrog Murske Sobote dokončno povezala zahodna obvoznica. PU MS na področju uresničevanja devetega cilja skrbi za varnost v prometu, pri čemer z MO MS pri nekaterih aktivnostih tudi aktivno sodeluje in izmenjuje podatke (npr. mešane patrulje po mestu ipd.). Omenimo lahko tudi pobudo in aktivno sodelovanje PU MS s SI-CERT pri izdaji brošure »Varni na internetu« za celotno slovensko policijo.

3.6 Cilj 10 – Zmanjšanje neenakosti

Uresničevanje desetega cilja, *Zmanjšanje neenakosti*, na območju MO MS vključuje različne dejavnosti, kjer občina in policija pogosto sodelujeta: 1) vključevanje vseh otrok tudi romske populacije (v MO MS je precej Romov, ki večinoma živijo na območju Krajevne skupnosti Pušča, v kateri že 60 let deluje vrtec) v vrtece in osnovnošolsko izobraževanje; 2) izvajanje različnih ukrepov za vključevanje romske populacije v družbo, kjer se aktivno vključuje tudi policija (npr. igranje nogometne tekme in druženje, tabori); 3) financiranje prevozov starostnikov in invalidov »Prostofer« (starejše in invalidne osebe so velikokrat socialno izključene, ker same zaradi starosti in invalidnosti ne morejo opraviti najosnovnejših potreb, kot so prevozi k zdravniku, bolnišnico in druge javne zavode, v okviru katerih uveljavljajo svoje pravice. Storitve je tako namenjena starejšim in invalidom, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo nižje mesečne dohodke, oziroma slabše povezave z javnim prevozom); 4) posebna pozornost je namenjena starejši populaciji, kjer MO MS organizira letna srečanja (starejše občane in občanke (nad 70 let) se vsako leto pogosti na posebnem sprejemu župana in vodstev krajevnih skupnosti ter mestnih četrti, s čimer občina želi poudariti zavedanje, da so tudi starejši občani zelo pomemben del naše družbe.

PU MS ima z vidika zmanjševanja neenakosti na PU zaposleno policistko, Rominjo, ki je posebej zadolžena za pomoč pri delu z romsko skupnostjo. Nadalje PU MS zelo dobro sodeluje z radiem Romi in s Pomurskim madžarskim radiem. Omeniti velja tudi sodelovanje PU MS z Zvezo društev za cerebralno paralizo Slovenije, kjer so v Centru Sonček Murska Sobota izdelali magnetke »policist Leon« vzorni mladi voznik, ki jih delijo mladim ob različnih dogodkih in s tem opozarjajo na varnost v prometu, prav tako sodeluje tudi z združenjem Spominčica (pomoč ljudem z alzheimerjevo boleznijo).

3.7 Cilj 11 – Trajnostna mesta in skupnosti in Cilj 12 – Odgovorna poraba in proizvodnja

Z vidika uresničevanja enajstega cilja, *Trajnostna mesta in skupnosti*, in dvanajstega cilja, *Odgovorna poraba in proizvodnja*, si v MO MS nenehno prizadevajo izboljšati življenje prebivalcev v urbanem središču in tudi v primestnih naseljih. Predvsem v mestu si prizadevajo zmanjšati onesnaženost zraka, prekomernega hrupa, onesnaženosti in degradacije prostora, svetlobne onesnaženosti in ostalih negativnih posledic urbanizacije s številnimi investicijskimi in t. i. »mehkimi« projekti, katerih namen je izboljšanje življenjskih in bivalnih pogojev prebivalcev v mestu ter oživljanja mesta na čim bolj trajnostni način. Tako so pred kratkim v celoti obnovili mestno jedro, po mestu gradijo nove in obnavljajo obstoječe kolesarske steze in površine za pešce. V mestu in okolici urejajo degradirana in razvrednotena območja in jim dajejo nove vsebine (npr., uredili so območje Soboškega jezera v rekreacijske in privlačne zelene površine ter postavili regijski promocijski center Expano, s čimer so v bližini mesta vzpostavili še en kakovosten zelen in trajnostno urejen prostor za aktivno preživljanje prostega časa svojih prebivalcev in druge aktivnosti (predvsem turistične) za območje celotne regije). Veliko vlagajo tudi v ostale zelene površine po mestu (mestni park, več manjših parkov ter ostale zelenice po mestu in okolici), ki jih vse tudi redno vzdržujejo. Obnavljajo tudi območje mestnega parka Fazanerija s športnimi in rekreativnimi objekti, ki še posebej slavi po nogometnem klubu Mura. Tudi v primestnih naseljih občina gradi in obnavlja skupnostne prostore in objekte kot so športno-rekreacijski centri, vaški in večnamenski objekti, urejajo primerno komunalno in cestno infrastrukturo ter zelene površine. Na ta način tudi prebivalcem primestnih naselij zagotavljajo enako kakovost življenja kot v urbanem delu. Nadalje je občina aktivna s številnim prireditvami, dogodki in dejavnostmi na kulturnem, športnem, rekreacijskem, socialnem, izobraževalnem in drugih področjih (dogodki in aktivnosti so v veliki meri tudi brezplačni), kjer velikokrat sodeluje tudi

policija. Na ta način občina prebivalcem v mestu in primestnih naseljih zagotavlja kakovostno družabno življenje, prostočasne in druge aktivnosti (tudi socialno šibkejšim in ranljivim skupinam) in prispeva k izboljšanju celotne družbe.

PU MS se aktivno odzove na vsa povabila MO MS za sodelovanje v njenih projektih, prav tako pa pri svojem delu skrbijo za odgovorno porabo in proizvodnjo, ne nazadnje imajo že več let v vseh policijskih objektih urejen sistem ločevanja odpadkov.

3.8 Cilj 13 – Podnebni ukrepi

Uresničevanje trinajstega cilja, *Podnebni ukrepi*, nemoteno poteka že vrsto let. MO MS je imela od leta 2013 do leta 2021 v veljavi Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Murska Sobota, ki je bil podlaga za pridobivanje višjih finančnih spodbud za izvajanje ukrepov spodbujanja energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov. Na območju MO MS je bilo v teh letih od Ekosklada izplačanih pribl. 2.000000 € finančnih spodbud za ukrepe, kot so izolacija fasad, izolacija streh, zamenjava oken, toplotne črpalke ter kotli na lesno biomaso. Občina redno vsako leto izvaja ozaveščanje o pravilnem ravnanju s kotli na lesno biomaso, pravilni pripravi drv ter o škodljivem vplivu prašnih delcev PM na zdravje ljudi.

Za zmanjšanje ogljičnega odtisa zaradi dnevnih migracij MO MS izvaja številne ukrepe na področju prometa: širi kolesarsko mrežo z izgradnjo novih kolesarskih poti ter prenovo obstoječih, povečuje delež površin za pešce, infrastrukturo za pešce prilagaja osebam z zmanjšano mobilnostjo, mrežo javnega potniškega prevoza prilagaja zaznamim potrebam v prostoru ter izvaja ukrepe za bolj privlačen javni potniški promet, izvaja tudi ukrepe za izboljšanje motoriziranega prometa, kot npr. cone umirjenega prometa, izvajanje parkirne politike, polnilnice za električna vozila, povečanje varnosti križišč in cestnih povezav, obnova cestne infrastrukture.

3.9 Cilj 14 – Življenje v vodi in Cilj 15 – Življenje na kopnem

Pri uresničevanju štirinajstega cilja, *Življenje v vodi*, je mestna občina pred časom uredila območje gramoznice, imenovane Kamenšnica, v območje za prostor in rekreacijo. Vodne površine sicer še vedno predstavljajo območje za črpanje gramozja, vendar jih občani in obiskovalci že veliko let tudi samoiniciativno uporabljajo za namen kovanja, razvijajo se tudi vodni športi itd. K splošni uporabi tega območja bi

veliko prispevalo sprejetje določenega reda in pravil, npr. s sprejetjem plovbnega režima na Soboškem jezeru, ki je še v pripravi. Žal je bilo na tem območju v preteklosti že nekaj utopitev občanov, zato področje zahteva več pozornosti z vidika zagotavljanja varnosti (npr. organiziranje službe reševanja iz vode). Prav tako občina načrtuje tudi postavitev objekta za potrebe potapljačev v neposredni bližini vodnih površin. Območje Kamenšnica nima statusa kopalnih voda in tudi v prihodnje se zaradi nedokončanega črpanja mineralnih surovin, ne pričakuje, da bi območje pridobilo status kopalnih voda.

Kar zadeva uresničevanja petnajstega cilja, *Varovanja življenja na kopnem*, MO MS izvaja številne aktivnosti (kot je bilo opisano že pri posameznih do sedaj analiziranih ciljih), da varuje kopenske ekosisteme, jih obnavlja in vlaga v njihovo trajnostno rabo in gospodarjenje z naravnimi bogastvi, kot je npr. gozd, travniki, mokrišča ter skrbi za preprečevanje izgube biotske raznovrstnosti, saj ima prekmurska ravnica, kjer je v MO MS kar nekaj avtohtonih rastlinskih in živalskih vrst.

PU MS v sodelovanju z lovskimi družinami Pomurja in Prlekije ter drugimi društvi, lovskimi in ribiškimi čuvaji skrbi za varstvo življenja na kopnem in v vodi. PU MS se vsako leto udeleži tudi sejma Agra in sejma Sobra, kjer izvede promocijo varnosti, policije in sodelovanja z ljudmi in skupnostjo.

3.10 Cilj 16 – Mir, pravičnost in močne institucije

Z vidika uresničevanja šestnajstega cilja, *Mir, pravičnost in močne institucije*, tako MO MS kot tudi PU MS sami po sebi in zaradi medsebojnega sodelovanja in pomoči predstavljata močni in verodostojni instituciji, katerih temeljna cilja sta tudi mir in pravičnost. Tako policija kot občina v okviru svojih rednih aktivnosti spodbujata dejavnosti za zagotavljanje miroljubne in odprte družbe za trajnostni razvoj, vsem omogočata dostop do pravnega varstva ter (so)oblikujeta in varujeta status učinkovite, odgovorne in odprte ustanove na vseh ravneh. Pri tem pa dajeta dober zgled tudi prebivalcem lokalnih skupnosti in ostalim deležnikom (organizacije, podjetja, agencije, društva idr.).

4 Zaključek

Analiza dokumentov in aktivnosti v študiji primera sodelovanja MO MS in PU MS z vidika uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti Murske Sobote je pokazala, da občina in policija v okviru svojega rednega dela izvajata ogromno dejavnosti, ki spadajo na področju uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja OZN z namenom odprave revščine ter ekonomske, socialne in okoljske pravičnosti na lokalni in regionalni ravni (čeprav tega niti ne dojemata kot področje, ki sovпада s ciljem OZN, temveč kot nalogo v okviru svojega rednega dela), kar se ne nazadnje odraža tudi na nacionalni ravni. Pri tem je treba poudariti, da smo v analizo zajeli samo najbolj ključne in odmevne dejavnosti, ker vseh področij in dejavnosti, ki jih tako občina kot policija samostojno in v sodelovanju opravljata na področju zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti z vidika ciljev trajnostnega razvoja ni možno opisati v tako kratkem prispevku.

Glavna ugotovitev avtorjev in direktorice občinske uprave MO MS je, da se pri vsem tem, kar občina in policija izvajata kot svoje izvirne ali prenesene naloge, z izboljšanjem kakovosti in standarda ljudi na vseh področjih življenja in dela zmanjšujejo konfliktno situacije in pojav kriminalitete v družbi. Slednje pa nas privede nazaj na začetek, k projektu *Nazaj k ljudem*,¹ kjer so policisti PU MS skupaj z ljudmi (in MO MS) delali za ljudi na področju zagotavljanja varnosti, saj ne moremo mimo dejstva, da je policija brez pomoči prebivalstva manj uspešna pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti.

Literatura

- Meško, G. (2022). Cilji trajnostnega razvoja in programska skupina Varnost v lokalnih skupnostih. V G. Meško, I. Kokoravec (ur.), *8. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (str. 5–19). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- United Nations. (n. d.). *Department of Economic and Social Affairs: Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/>
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). (2006, 2017). *Uradni list RS*, (139/06, 9/17).

¹ Cilj projekta je bil poglobiti sodelovanje policije s prebivalci in pritegniti vse deležnike k odpravi vzrokov, ki pogojujejo nastanek varnostnih problemov vseh ljudi in institucij na lokalnem območju. S projektom je bil dosežen enoten pristop na območju celotne PU MS pri izvajanju policijske dejavnosti, usmerjene k ljudem, v lokalno skupnost in dvosmerno komunikacijo pri reševanju problemov lokalne skupnosti. Koordinirano delovanje za celotno policijsko upravo, policijske postaje za celotno policijsko postajo in vodje policijskega okoliša za policijski okoliš. Pri tem so dosegli, da se delo na policijskem okolišu izvaja učinkovito in so ukrepi sledljivi/preverljivi za vsak policijski okoliš, policijsko postajo in celotno policijsko upravo.